

լարակնիք հաշուետումարն ալ պիտի գտնուի որ եկեղեցւոյն դրամական եկամուտներն ու ծախքերը անոր մէջ գրուին :

ՃԻԱ.

Հայոց եկեղեցեաց ստացուածքներուն անմիջական կառավարութիւնը իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ երեցփոխանին ձեռքն է :

ՃԻԲ.

Երեցփոխանը պատուաւոր ժողովրդականաց մէջէն կրնտրուի երեք տարուան համար : Երեք տարին լմըննալէն ետեւ նորէն կրնայ հաստատուիլ այն պաշտօնին մէջ :

ՃԻԳ.

Նոր երեցփոխանը պաշտօնը յանձն առած ժամանակին՝ պարտական է ստուգել քե եկեղեցական ստացուածքները ամբողջ են, ու այնպէս յանձն առնուլ զայն ըստ ցուցակին որ ճի յօդուածին մէջ դրուած կանոնովը պիտի գտնուի :

ՃԻԴ.

Երեցփոխանին պարտքն է եկեղեցական ստացուածոց ամբողջ պահուելուն ուղղել, եկեղեցւոյն եկամուտները կառավարել, դատաստանական գործողութեանց ետեւէն ըլլալ, եկեղեցական շէնքերու եւ անոնց նորոգութեանը նայիլ, զանոնք վարձու տալ ուրիշներու, եւ ասոնց նման ամեն

տեսակ գործողութիւնք : Ընդհանրապէս ինքը ժողովրդեան կողմանէ դրուած փոխանորդի մը պէս կընէ իր գործողութիւնները . բայց մեծամեծ գործոց մէջ իրաւունք ունի ժողովրդէն մասնաւոր գիր գործակալութեան պահանջելու՝ որչափ որ կարելի է շատը մեկտեղ հաւաքելով : Այնպիսի գործակալութեան գիր ընդունելէն ետեւ, այն գործողութեանց կողմանէ որ նոյն ժողովոյն մէջ որոշուած են՝ այնուհետեւ ազատ մնայ յոր եւ է պատասխանատուութենէ ժողովրդեան առջեւ :

ՃԻԵ.

Տարին որ լմըննայ, երեցփոխանը պարտական է ամբողջ հաշիւ տալու ժողովրդեան առջեւ այն ամենայն գործողութեանց համար որ եկեղեցական ստացուածոց մատակարարութեանը մէջ ըրեր է, եւ մասնաւորապէս եկեղեցւոյ զանձանակին ինչ վիճակի մէջ ըլլալուն համար : Յետոյ նոյն հաշիւը կմատուցանէ վիճակաւոր Առաջնորդին :

ՃԻԶ.

Այն երեցփոխանն որ կարգէ դուրս կերպով մը շտացուցեր է եկեղեցւոյն դրամագլուխը, եւ կամ այն պաշտօնը իրեք տարի միակերպ կատարեր է՝ ըստ ամենայնի զո՞նք ընելով մեծաւորները, իրաւունք կունենայ որ առաջարկուի իրրեւ արժանաւոր մասնաւոր վարձատրութեան ըստ ընդհանուր օրինաց :

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԿՈՄՍ ԼԱԶԱՐԵՖՆ.

M. LE COMTE JEAN DE LAZAREFF.

Մեծ ցաւով սրտի լսեցինք այս օրերս մեր Ռուսաստանի հայկազն եղբարց նա մանաւանդ քե բոլոր Հայկազանց ըրած մէկ նոր կորուստը : Յովհաննէս Կոմս Լազարեանց՝ որ ոչ ինչ ընդհատ իւր ազնուատոհմ ազգատոհմովը՝ իւր անստղիւտ վարութեամբ ազգասէր ոգովն եւ բարի գործօք ծանօթ էր եւ սիրելի հասարակաց մեր ազգին, եօթնասնեմեան պարարտ ու բազմաբեղուն կեանքը կնքեր է փետրուարի 6/18ին, երբայով ի խնդիր իւր հոյակապ հարցն եւ արեանառու ազգակցացը՝ որոց փառաւոր անունը ժառանգեր էր, ու ոչ միայն անաղօտ էր զայն պահեր հապա եւ եւս առաւել պայծառացուցեր հայրենեաց եւ օտարաց առջեւ :

Իւր մանրապատում կենսագրութիւնը ուրիշ անգամի բողոքով, հոս միայն ազնիւ կենդանագիրը ընթերցողաց առջեւը դնեմք, ու Փերրպուրկի

Nous avons avec une vive douleur participé ces jours derniers à une bien grande perte faite par nos frères, les Arméniens de Russie, ou plutôt par le monde arménien tout entier, dans la personne de S. E. le comte Jean de Lazareff, connu par son illustre naissance, le comte n'était pas moins célèbre et aimé de toute sa nation pour ses mœurs sans tache, son esprit patriotique et ses œuvres charitables. Il a terminé sa carrière féconde le 6/18 février 1858, à l'âge de 70 ans. Il esf allé rejoindre ses illustres ancêtres et ses parents. Héritier de leur nom glorieux, il a su non-seulement le garder sans le ternir, mais encore le rendre plus éclatant aux yeux de sa patrie et des étrangers.

Nous réservant le droit de donner plus tard la biographie détaillée du comte Jean de Lazareff, nous nous contenterons aujourd'hui de reproduire

Հիսթորիկ Մեղու ըստած լրագրոյն մահագոյժը բարգմանեմք, զոր հրատարակեց Նաե Տէպա լրագիրը եւ բազում այլ լրագրողք Գաղղիոյ :

« Հայոց Մեծաց հնագոյն ու ամենէն անուանի ցեղերէն մէկը, որ դարե մը ի վեր Ռուսաց տե-

son portrait, en y joignant aussi l'article nécrologique publié par le journal de Saint-Petersbourg, l'*Abeille du Nord*, et reproduit, à l'exemple des *Débats* par plusieurs journaux de France.

« Une des plus anciennes et des plus illustres familles de la Grande-Arménie, attachée depuis

Յովհաննէս կոմս Լազարեան. — M. le comte Jean de Lazareff.

րութեան ծառայութեան մէջ է, Լազարեանց ցեղը կրսեմ, այս փետրուարի 6/18ին իւր գլխաւոր անդամոցը մէկը կորսնցուց, որ է եօթանասնեմեան Յովհաննէս աղա Լազարեան, արդիւնական խորհրդական պետութեան Ռուսաց, Ինքնակալին սենեկապետ, Փերրպուրկի կայսերական հասարակաց գրատանը պատուոյ անդամ, հոգարարձու եկեղեցեացն Հայոց որ ի Փերրպուրկ եւ Մոսքուա, եւ Լազարեան արեւելեան լեզուաց ձեմարանին

un siècle au service de la cour de Russie, la famille de Lazareff, vient de perdre, le 6/18 février dernier, à l'âge de soixante-douze ans, l'un de ses principaux membres, M. Jean de Lazareff, conseiller d'État actuel, chambellan de l'Empereur de Russie, membre honoraire de la Bibliothèque impériale publique de Saint-Petersbourg, curateur des églises arméniennes de Saint-Petersbourg et de Moscou, et de l'Institut-Lazareff des langues

որ ի Մոսքուա, անդամ Փերրպուրկի բանտից ժողովոյն, եւ բազում այլ ուսումնական ընկերութեանց :

« Յովհաննէս աղայն այր բարեգործ եղեւ, այս բառիս ընդարձակագոյն առմամբը : Իւր ճոխութեան մեծագոյն մասը եւ բոլոր իւր կեանքը նուիրեց ի բարիս գործել կամ հասարակաց օգտել, եւ իւրոյ ազգին բարոյական եւ մտաւոր յառաջադիմութեանը ձեռնառու հանդիսանալ : Այս ազնուական ցեղին ըրած հիմնարկութիւնները, որոց մէջ Փերրպուրկի եւ Մոսքուայի հայափառ եկեղեցիները՝ իրեն առատ խնամոցը նիւր էին եղած, որ մինչեւ ի շոալյուրիւն կերբար : Փերմիկուսակալութեան մէջի գեղեցկաշէն Հայոց եկեղեցւոյն ինքն է հիմնադիր :

« Իւր կալուածոցը մէջ եղած հպատակացը հետ՝ մարդասիրութեամբ եւ բարութեամբ լի, ետքի դժուարին տարիներուն մէջ կուգէր որ անոնց պահպանութեանն ու պիտոյիցը համար պէտք եղած ծախքերը՝ իւր եկամտիցը վրայէն առնուի, յառաջ քան իւր առանձնական ծախքերն ընելու : Ասով, Աղեքսանդր Բ Կայսեր գեղացւոց ազատութեան համար ըրած հրամանը՝ ինքը մեծաւ փութով ընդունեցաւ :

« Մահկանացու մարմինը դրուեցաւ իւր տանը շիրմին մէջ ի մատրան անդ Հայոց որ ի գերեզմանատան Սմոլենսքայ, ոչինչ հեռի ի Փերըրպուրկէ : »

orientales de Moscou, membre du comité des prisons de Saint-Petersbourg et de plusieurs Sociétés savantes.

« M. Jean de Lazareff fut un homme de bien dans la plus large acception du mot. La plus grande partie de sa fortune et tout son temps furent consacrés à des œuvres de bienfaisance ou d'utilité publique, et à tout ce qui pouvait contribuer au progrès moral et intellectuel de la nation à laquelle il appartenait. Les fondations dues à la munificence de cette noble famille, et, entré autres, les églises arméniennes de Saint-Petersbourg et de Moscou, furent de sa part l'objet d'une sollicitude qui allait jusqu'à la prodigalité. C'est à lui qu'est due l'érection de la belle église arménienne que possède aujourd'hui le gouvernement de Périn.

« Plein d'humanité et de bonté pour les serfs de ses domaines, il voulait, dans les années difficiles, que les dépenses nécessaires à leur entretien ou à leurs besoins fussent prises sur ses revenus avant ses dépenses personnelles. Aussi la nouvelle mesure ordonnée par l'Empereur Alexandre II pour l'affranchissement des paysans avait-elle été accueillie par lui avec le plus vif empressement.

« Sa dépouille mortelle a été déposée dans la sépulture de famille, à la chapelle arménienne qui s'élève au cimetière de Smolensk, non loin de Saint-Petersbourg. »

Կ Ե Ն Յ Ա Ղ Օ Գ Ո Ւ Տ Բ Ա Ն Ք

Օ Գ

(Նարայարութիւն եւ վերջ. Տես էջ 42.)

Մրնոյորտը անդադար շարժման մէջ է. ջերմութենէ՝ հովերէ եւ ելեկտրական երեւոյթներէն յառաջ եկած հոսանքը անդադար անոր այլ եւ այլ խաւերը տակնուվրայ կը նեն, իրարու կխառնեն, որով եւ անոր ընդ հանուր զանգուածը պէտք է այլայլի, որպէս զի այլ եւ այլ ժամանակաց իրարմէ ունեցած տարբերութիւնն անոր վերլուծութեամբն իմացուի :

Բայց այս զանգուածը ստակալի մեծ է : Երէ կարող ինեաք ամբողջ մրնոյորտը գունտի մէջ դնել եւ կշիռքի

մը նմարեն (թեազի բասը) կախել գոյն, միւս նմարը հաւասարակշռելու համար պէտք էր 581,000 խորանարդ մէքր պղինձ դնել :

Արդ երէ Էնրադրէմը ըստ ոմանց քէ իւրաքանչիւր մարդ օրը 1 հազարակրամ բրուածին կծծէ, քէ երկրիս վրայ հազար միլիոն մարդ կայ, եւ քէ կենդանեաց շնչառութեամբն ու գործարանաւոր նիւրոց ապակաւութեամբն այս մարդկանց ծծած բանակութիւնը չորերպատիկ կըլլայ. դարձեալ հարիւր տարուան մէջ բոլոր մարդկային ազգին ծծած բրուածինը վրան՝ եւ երբ անգամ եւս նոյնչափ բրուածին աւելցնելով՝ հազիւ կկշռէ 15 կամ 16 խորանարդ մէքր պղինձ. ուր օղին մէջ 154,000 խորանարդ մէքրէն աւելի կայ :